

'DUURZAAMHEIDSPLAN WIJ MAKEN DE MELK 2017'
(P.2-3)

'NIEUW VERDIENMODEL VOOR REALISTISCHE EN GEZONDE LANDBOUW' (P.4-5)

'HOE KUN JE VOORKOMEN DAT ER BOTERZUUR IN DE KUIL KOMT' (P.6-7)

NOORDERLANDMELK 10 JAAR

Weet u het nog: 3 april, 10 jaar geleden? Het was een bijzonder moment. In Marum besloten we om Zuivelcoöperatie NoorderlandMelk u.a. op te richten. Wat voelde dat bijzonder, trots en avontuurlijk. Dat gevoel weet ik nog heel goed terug te halen. Niet wetende aan welke klus we begonnen, hadden we allemaal een gevoel iets bijzonders te starten met elkaar. Dat gevoel van toen is er nog regelmatig, ofschoon de context van nu een hele andere is. Tegenwoordig gaat het niet alleen meer over het verwaarden van ons mooie product melk. Onderwerpen als wijze van produceren, inzet en beleid ten aanzien van grondstoffen, milieu- en omgevingswaarden en normen worden steeds belangrijker. Tegenwoordig kijken we naar onze veestapel met de rekenmachine in de hand en volgen het wondere verloop

van de GVE-telling. Wat is er veel gebeurd in de afgelopen tien jaar, zowel binnen NoorderlandMelk als in de wereld en de samenleving om ons heen. Het 10-jarig bestaan vieren we met elkaar op 29 juli in Sonnega, daar kijken we terug en zeker ook vooruit. Dat laatste blijft belangrijk. Vooruitkijken en het planmatig aanpakken van onderwerpen als Kwaliteit, Duurzaamheid en Weidegang als richtsnoer voor de komende jaren. Als NoorderlandMelk willen we ook graag onze 25e verjaardag vieren en dan willen we ons nog net zo bijzonder, trots en avontuurlijk kunnen voelen.

Alma den Hertog, voorzitter

SPARDAG 2017

Op 19 april stond de jaarlijkse Spardag op de agenda. Dit jaar, het jaar van ons 10-jarig jubileum, hebben we samen met de leden 10 à 15 jaar vooruit proberen te kijken.

Wat komen we in die tussentijd tegen, waar willen we dan trots op zijn en wat moeten we daarvoor doen? Vast staat dat we een onderscheidende Coöperatie blijven of zelfs nog meer onderscheidend moeten worden. Hoe gaan we dat doen?

Samen met de aanwezige leden is gediscussieerd over deze vragen. Er is gesproken over verschillende mogelijkheden om onderscheidend te zijn; extra aandacht voor weidevogels, gesloten kringlopen, energieneutraal produceren of natuurinfilling. Ook is stilgestaan bij de mogelijkheden voor het certificeren van onze zuivel of het creëren van een keurmerk. Dit altijd wel met oog voor de economische basis in de bedrijfsvoering.

De komende tijd wordt gebruikt om te onderzoeken welke van deze sporen kansen bieden voor NoorderlandMelk en hoe dit kan worden ingevuld. De aanwezige leden gaven brede steun voor deze verkenning.

ONDERZOEK GMO-VRIJE SOJA

Vanuit het bestuur is de vraag gekomen te onderzoeken of NoorderlandMelk een melkstream kan leveren met enkel Europese soja (GMO-vrij). Coöperatiebreed een interessante vraag om te onderzoeken.

Enkele NoorderlandMelk-leden zijn gevraagd aan dit onderzoek deel te nemen. Ook voor het Boerengilde kan deze vraag interessant zijn. Gildeboeren werken met veel weidegangdagen en gebruiken relatief gezien veel gras in het rantsoen. Logischerwijs zal er dan in het winterrantsoen minder soja ingezet hoeven te worden om het ontbrekende eiwit te compenseren.

Roy Meijer gaat namens ons onderzoeken wat de mogelijkheden zijn:

- Wat is het huidige gebruik aan GMO-producten?
- Wat zijn de meerkosten om deze te vervangen?
- Wat is de toepasbaarheid?
- Wat vraagt het predicaat GMO-vrij?

Doelstelling is te onderzoeken of op een relatief eenvoudige wijze de melkstream opgewaardeerd kan worden naar een melkstream die nog meer onderscheidend is.

Wij hebben u onlangs per brief geïnformeerd over de openstelling van het Duurzaamheidsplan: "Wij maken de Melk" 2017. Met dit plan anticipeert NoorderlandMelk op de intentie van de Nederlandse Rundveesector om een landelijk programma op te zetten voor de bestrijding van IBR en BVD. Alle melkveebedrijven in Nederland moeten per 1 januari 2018 deelnemer zijn van dit bestrijdingsprogramma.

In 2016 is vanuit het Europese steunpakket 30 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het stimuleren van diergezondheid in de Nederlandse varkenshouderij en melkveehouderij.

ZuivelNL heeft besloten om met het resterende bedrag enkele onderdelen uit het stimuleringspakket te continueren tot en met 30 juni 2017.

De subsidie wordt uitgekeerd in de vorm van een korting op de factuur voor producten van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) en eventueel andere aanbieders. Het gaat bijvoorbeeld om een tegemoetkoming in de kosten om gecertificeerd vrij te worden. Meer informatie over het programma vindt u op gddiergezondheid.nl. Daarnaast kunt u contact opnemen met de GD via telefoonnummer 0900-1770. Zij kunnen u bedrijfsspecifieke adviezen geven.

DUURZAAMHEIDSPAN: 'WIJ MAKEN DE MELK' 2017

Om in te spelen op alle bovengenoemde wensen heeft het bestuur besloten de leveringsvoorwaarden voor puntentoekenning m.b.t. Para TBC, Salmonella, BVD en IBR te verduidelijken in de volgende voorwaarden:

Para TBC	10 punten	Als u in het lopende jaar doorlopend status 'A' of status 6 t/m 10 heeft.
Salmonella	10 punten	Als u in het lopende jaar doorlopend niveau I heeft.
IBR	10 punten	Als u in het lopende jaar doorlopend status vrij, in onderzoek, observatie of onverdacht heeft. Als u nog niet deelneemt moet u zich voor 1 juli bij de GD aanmelden voor deelname aan het GD-programma IBR-tankmelkabonnement of IBR-vrij certificeringsprogramma.
BVD	10 punten	Als u in het lopende jaar doorlopend status vrij, in onderzoek, observatie of onverdacht heeft. Als u nog niet deelneemt moet u zich voor 1 juli bij de GD aanmelden voor deelname aan het GD-programma GD Tankmelk BVD of BVD-virusvrij certificeringsprogramma.

Vanaf 2018 zullen er in het Duurzaamheidsplan "Wij maken de Melk" alleen nog punten toegekend worden aan bedrijven die met betrekking tot IBR en BVD de status vrij hebben.

MOGEN WIJ U VOORSTELLEN: WOLTER NEUTEL

Sinds 1 april ben ik werkzaam voor NoorderlandMelk in de functie van manager bedrijfsvoering en bestuurszaken. Ik ben opgegroeid op een melkveehouderijbedrijf, eerst in Drenthe en later in de provincie Groningen. Hoewel ik op een gegeven moment de keuze heb gemaakt om het bedrijf niet over te nemen, is de agrarische sector altijd blijven trekken. Na mijn studie

aan de Rijksuniversiteit Groningen ben ik aan de slag gegaan bij het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK) waar ik me onder andere bezighield met de contacten in Europa en de organisatie van agrarische studiereizen en bedrijfsovername cursussen. Ook heb ik verschillende provinciale AJK's ondersteund. Dat laatste blijf ik naast mijn werkzaamheden bij NoorderlandMelk nog doen voor het

GrAJK. De laatste 15 maanden heb ik ook een dag in de week gewerkt voor BoerenNatuur.nl. Ik heb veel zin om aan de slag te gaan bij NoorderlandMelk. Een ambitieuze organisatie in een mooie sector. Daar wil ik graag een bijdrage aan leveren!

Vriendelijke groet,
Wolter Neutel

Tour de Boer'

NAAR DE RODE HOED IN AMSTERDAM

Voor deze keer geen gewone Tour de Boer maar een Tour met het bestuur naar de Rode Hoed in Amsterdam. Afgelopen 14 maart nam Adrian Langereis deel aan een debat over innovatieve duurzame landbouw.

Het debat maakt deel uit van een serie voedseldialogen met als hoofdtitel "It's the Food my Friend". De deelname van Adrian was voor ons een mooie gelegenheid om af te reizen naar Amsterdam en vervolgens Weide Weelde te promoten en te laten proeven.

It's the Food my Friend

De voedseldialogen in de Rode Hoed gaan over de landbouw, voedsel en maatschappelijke problemen zoals verlies van bodemvruchtbaarheid, biodiversiteit, uitstoot broeikas, honger en welvaartziektes. In de Rode Hoed krijgen denkers en doeners die oplossingen zien of al in de praktijk brengen de ruimte hierover te debatteren. Het publiek dat op de debatten afkomt is zeer gevarieerd; van boeren, studenten, onderzoekers, beleidsmedewerkers, banken, pers tot de verwerkende industrie. Een breed publiek voor een interessant debat.

Boeren met toekomst

Wij waren bij de bijeenkomst "Van boeren crisis naar boeren met toekomst- sociale transitie". Sprekers waren Cor Pierik van het CBS en Jeroen Candel van Wageningen UR. Cor Pierik gaf een presentatie over de actuele cijfers en trends in de landbouw. Jeroen Candel gaf een lezing met als onderwerp Europese ontwikkelingen en de rol van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Voor reflecties uit de Nederlandse praktijk waren Herman en Jose Bongen-Hartenmink, stoppende boeren uit de Achterhoek, en Adrian Langereis, projectleider Boerengilde uitgenodigd. Adrian sprak over een nieuw verdienmodel voor realistische en gezonde landbouw. Het debat stond onder leiding van Felix Rottenberg. Hij noemde het grote aantal aanwezige boeren in de zaal zeer opvallend, de noodzaak van vernieuwing wordt breed gedragen.

De cijfers

Cor Pierik presenteerde een overzicht van de landbouw in Nederland, vanaf 1950 tot nu. Een paar opvallende cijfers zetten we voor u op rij:

- Areaal landbouwgrond met 25% gedaald, maar areaal grond per bedrijf met 40% gestegen.
- Het aantal melkkoeien steeg tot 1983 maar daalde daarna tot iets boven het niveau van 1950.
- De exportwaarde van de totale landbouw is in deze periode met 25% gestegen. Van de totale exportwaarde in Nederland is nu het landbouwaandeel 20%. Dat is wereldwijd de tweede plaats qua landexport (eerste plaats V.S.).
- De laatste 20 jaar is het aantal landbouwbedrijven met 50% gedaald en de totale productie met 20% gestegen.
- Het gemiddelde inkomen van de agrariër is gedaald in tegenstelling tot het inkomen van de gemiddelde Nederlander.

Verdere ontwikkelingen in de landbouw zijn de vergrijzing van de bedrijfshoofden en de enorme toename van vreemd vermogen (= schulden) per bedrijf. De melkveehouderijsector heeft de meeste potentiële opvolgers (60%), maar bij veel andere bedrijven is dat niet het geval.

Bedrijfsstrategie

De bedrijfsstrategie in de melkveehouderij kun je als volgt weergeven:

- Schaalvergroting; in 1980 waren er gemiddeld 38 melkkoeien per bedrijf, in 2016 95 melkkoeien per bedrijf.
- Verbreding in activiteiten; Natuurbeheer, Loonwerk, Agrotourisme en Huisverkoop. Kijken we naar het aantal bijbanen in 2016 dan zien we dat 12% van de bedrijfshoofden en 39% van de gezinsleden een bijbaan heeft.

Felix Rottenberg en Adrian Langereis

De landbouwagenda van dit moment wordt bepaald door de belevingseconomie, duurzame voeding, streekproducten met korte ketens, kringlooplandbouw, Boer Bewust en Beter Leven. De analyse van Cor Pierik met veel cijfers deed menigeen de ogen openen.

"GLB na 2020"

De tweede spreker, Jeroen van Candel, hield een betoog: "GLB na 2020" over het vastlopende voedselsysteem. Met aan de ene kant de overproductie en lage prijzen en aan de andere kant een tekort aan voedsel en honger. De vraag die centraal stond was: "Wie waakt over het publiek domein?". In het begin van de GLB stonden productiviteit, zelfvoorzienend zijn, bestaanszekerheid voor de boeren, betere prijzen voor de consument en stabilisering van de agrarische markten centraal. Daarmee was GLB deels succesvol maar paradoxaal gezien is de landbouw nu in crisis.

De doorgevoerde hervormingen waren:

- 1984: Melkquota
- 1992: Mac-Sharry: van prijs- naar producentesteun
- 2003: Fischer: cross compliance, multifunctionaliteit
- 2013: Vergroening

Voedsel politiseren

Een focusverlegging van productie en sociale doelen naar een pallet van maatschappelijke waarden en taken. Dit gaat gepaard met een constant debat, waar eigenlijk niemand tevreden mee is. De patstelling doorbreken is erg moeilijk. Duidelijk is dat er een stip op de horizon met heldere kaders aangebracht moet worden. Hier is duidelijk politiek leiderschap voor nodig. Voedsel moet gepolitiseerd worden volgens Jeroen Candel.

De praktische kant van het verhaal

Hierna volgden twee interviews met de familie Bongers en Adrian Langereis. Afgelopen zomer

plaatste melkveehouder Jose Bongers een emotioneel betoog op social media. Zij en haar man konden niet langer verder met hun melkveehouderijbedrijf. De te lage melkprijzen en oplopende kosten had de familie doen besluiten te stoppen. Haar betoog op Facebook werd massaal gedeeld en haalde de landelijke pers. Zij hadden de moed een grens te trekken van wat sociaal acceptabel was of niet, ze waren niet financieel genoodzaakt te stoppen. Hun beslissing was het gevolg van de cijfers die Cor Pierik eerder liet zien, het steeds meer moeten produceren tegen lagere prijzen, met als gevolg een hogere prestatie tegen een lager inkomen.

Boeren met meerwaarde

Adrian Langereis, vicevoorzitter van NoorderlandMelk, beantwoorde vragen over "Boeren met meerwaarde". Hij vertelde over het Boerengilde project. Een verdienmodel, waarmee de boer zich kan onderscheiden. Het Boerengilde project sluit naadloos aan op de actuele landbouwagenda zoals hiervoor beschreven (presentatie Cor Pierik). Het zuivelproduct Weide Weelde, geproduceerd door de Gildeboeren (leden van NoorderlandMelk), geeft invulling aan deze toekomstvisie en wordt ook zo ervaren door het publiek. De Gildeboeren produceren melk vanuit hun visie dat het behoud van weidevogels belangrijk is. Met het merk Weide Weelde willen ze deze meerwaarde economisch te waarborgen. De praktijk moet nog bewijzen of deze natuur inclusieve manier van boeren een goede toekomst zal hebben.

Het bestuur van NoorderlandMelk leverde een bijdrage aan de avond door het merk Weide Weelde te presenteren. Na afloop deelde het bestuur de meegenomen Weide Weelde kwark uit. Het liep storm omdat iedereen wilde proeven (er kwamen zelfs mensen meerdere malen terug omdat het zo lekker was). Het publiek ontving de kwark zeer positief en we waren totaal "uitverkocht". Laat dit een voorbode zijn voor de toekomst van Weide Weelde zuivel! Het was een nuttige avond waar wij voor een breed publiek Weide Weelde zuivel op de kaart hebben gezet. We hebben nog lang met de aanwezigen nagepraat en gediscussieerd. Want hoe kan de landbouwagenda bestaan uit belevingseconomie, duurzame voeding, streekproducten met korte ketens, kringloop landbouw en Boer Bewust en Beter Leven zonder dat de boer hiervoor betaald wordt?

Fedde van der Meer

HET GEHEIM ACHTER BOTERZUUR

Johan Grolleman

Op 8 maart en 16 maart heeft NoorderlandMelk twee workshops georganiseerd met als thema: "Het geheim achter boterzuur". Deze workshops zijn gegeven door Henri van de Kolk van AGRIV.A.K.

In een waterval aan woorden vertelde hij de ins- en outs met betrekking tot boterzuur. Het hoofdthema was: "hoe kun je voorkomen dat er boterzuur in de kuil komt". Voorkomen begint met het zorgen voor een gezonde bodem.

Het klinkt simpel: als de bodem gezond is, groeit er gras met een goede VEM, eiwit-, mineralensamenstelling en zijn er voor de bacteriën in de kuil voldoende voedingsstoffen aanwezig voor een goede conservering. Als de basis niet goed is, is het

lastig om een goed product (kuilvoer) te maken. Met de randvoorwaarden; niet te nat of droog product, goed aanrijden en goed afdichten van de kuil gaat de conservering makkelijker, eventueel in combinatie met het gebruik van een toevoegmiddel. De strekking van zijn verhaal was helder: Een boterzuuruitslag van +- of zelfs ++ is natuurlijk balen, maar ga niet alleen harder poetsen en nog schoner melken of anders voeren maar denk ook na over een dieperliggende oorzaak.

'Wat gaat er in het land fout waardoor er boterzuur in de kuil komt en wat ga ik daar het komende jaar aan doen.'

Hiervoor had hij verschillende handvatten in zijn presentatie. Conservering is een gevecht tussen de melkzuurbacteriën in de kuil die zorgen voor een goede conservering en de boterzuurbacteriën

en rottingsbacteriën die een kuil kunnen verpesten. Wie belangstelling heeft voor zijn presentatie kan dit bij mij aangeven via: j.grolleman@noorderlandmelk.nl. Ik stuur de presentatie dan door.

Toevoegmiddelen kunnen zwemmen niet wandelen

Daarnaast had hij een overzicht van de meest voorkomende inkuiltoevoegmiddelen met de voor- en nadelen. Deze kan ik u ook toesturen als u dat wenst. De uitspraak van hem daarbij was: "toevoegmiddelen kunnen zwemmen niet wandelen". In een droge kuil zijn de meeste middelen dan ook niet effectief.

Johan Grolleman

AFSCHEID MARRIT POLITIEK

Beste NoorderlandMelk leden,

Per 1 maart jl. heb ik afscheid genomen van de Coöperatie. Ik kijk terug op een fijne tijd bij NoorderlandMelk. In de afgelopen jaren heb ik veel geleerd over de agrarische sector in het algemeen en de melkveehouderij in het bijzonder.

De veelzijdige dagelijkse werkzaamheden maakten dat elke dag anders was en daar genoot ik van. Ik heb met plezier met u, de collega's en bestuurders samengewerkt. De persoonlijke en korte lijnen binnen de Coöperatie geven een betrokken en open contact met elkaar; een prettige omgeving om in te werken. Daarvoor wil ik u dan ook hartelijk danken! Ik wens u en Coöperatie NoorderlandMelk al het goede voor de toekomst.

Hartelijke groet, Marrit Politiek

UITNODIGING VIERING 10-JARIG BESTAAN

Dit jaar is het 10 jaar geleden dat zuivelcoöperatie NoorderlandMelk is opgericht. Het bestuur wil u hierbij van harte uitnodigen dit samen met u te vieren op zaterdagmiddag 29 juli.

Tijdens deze feestelijke bijeenkomst zal o.a. de toneelvoorstelling: **“Koning van het Grasland”** voor u worden gespeeld.

U wordt deze middag in de gelegenheid gesteld met elkaar in gesprek te gaan en terug te kijken op de zaken die de afgelopen 10 jaar in de Coöperatie hebben gespeeld. Ook blikken we deze middag met elkaar vooruit. Het bestuur wil zich graag samen met u richten op de toekomst van NoorderlandMelk als zelfstandige Coöperatie met een onderscheidende identiteit in de zuivelmarkt. De feestelijke bijeenkomst zal gehouden worden op het bedrijf van:

Familie Reuvekamp
Pieter Stuyvesantweg 67
8478 HE Sonnega

Het programma ziet er als volgt uit:

Inloop met lunch: 13.00 uur

Start voorstelling: 14.30 uur

Einde programma: 17.00 uur

U ontvangt binnenkort via de nieuwsflits een officiële uitnodiging met aanmeldmogelijkheid.

De toneelvoorstelling “Koning van het Grasland” wordt georganiseerd door Stichting Pier 21 en toneelgroep Jan Vos.

Het stuk is geschreven door Tjeerd Bischoff en heeft als thema: “een boerenechtpaar in crisis”. Pier 21 en Toneelgroep Jan Vos maken Koning van het Grasland vanuit een grote betrokkenheid bij wat er momenteel speelt in de agrarische sector. Er worden problemen en dilemma's aan de orde gesteld rond de soms lastige verhouding tussen mens en natuur.

Koning
van het grasland
KENING VAN 'E GREIDE

UITNODIGING

Dit jaar is het 10 jaar geleden dat zuivelcoöperatie
NoorderlandMelk is opgericht.
Het bestuur wil u hierbij van harte uitnodigen dit
samen met u te vieren op:

ZATERDAGMIDDAG 29 JULI

AGENDA

22 JUNI, LEDENVERGADERING
SCHILDHOEVE, FLUITENBERG

29 JULI, VIERING 10-JARIG BESTAAN NOORDERLANDMELK
TONEELVOORSTELLING KONING VAN HET GRASLAND
FAMILIE REUVEKAMP, SONNEGA

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van NoorderlandMelk.

NoorderlandMelk

Leonard Springerlaan 7

9727 KB Groningen

T. (050) 82 00 295

info@noorderlandmelk.nl

@Noorderlandmelk

Redactie

Erika Otten

Alma den Hertog

Fedde van der Meer

Fotografie

Erika Otten

